

ЧИЗМА ГЕОМЕТРИЯ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА КОМПЬЮТЕР ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

Арзиев А.С.

Жиянов М.О.

Абдуллаев Н.Н.

Қорақалпоқ Давлат Университети.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14027687>

Аннотация. Компьютер машғулотларини янада қизиқарли, ишончли ва самарали ўтишини таъминлаб, ўқувчиларни ундаги маълумотлар базасидан осонгина фойдаланиши ва ўзлаштириши учун кенг имконият яратеди.

Калим сўзлар: Компьютер технологиялари таълимни компьютерлаштириши, фан-техника тараққиёти, компьютер техникаси.

USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN TEACHING DRAWING GEOMETRY

Abstract. It makes computer training more interesting, reliable and effective, it creates a wide opportunity for students to easily use and master the database.

Keywords: Computer technologies, computerization of education, development of science and technology, computer technology.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ РИСОВАНИЮ ГЕОМЕТРИИ.

Аннотация. Делает компьютерное обучение более интересным, надежным и эффективным, создает для студентов широкие возможности легкого использования и освоения базы данных.

Ключевые слова: Компьютерные технологии, компьютеризация образования, развитие науки и техники, компьютерные технологии.

Ҳозирги кунда архитектура қурилиш соҳасида лойиҳаларнинг янги 23компьютер технологиялари асосида яратилаётганлиги, шунингдек лойиҳаларни тайёрлаш жараёни билан уларнинг ҳаётга тадбиқ қилиниши орасидаги вақтнинг борган сари камайиб бориши ўқув жараёнига янги информацияси технологияларини қўллаш масаланинг муҳим эканлигини тасдиқлайди.

Ана шундай бир пайтда эски анъанавий услублар ёрдамида дарс бериб замонавий, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш қийин.

Қолаверса, ёшларни компьютер технологиялари ёрдамида ўқитишлар да муҳандислик меҳнатни ва ижодига қизиқишни оширади.

Таълимни компьютерлаштириш, кенг маънода эса ахборотлаштириш ўрганиш учун зарур ахборотни танлаш, уни таълим шаклига солиш, бу ахборотни ўқувчиларга ўзлаштириш, тушуниш ва эслаб қолиш учун бериш мақсадида ахборот технологиясидан фойдаланиш, мутахассисларнинг умумий малъумоти ва касбий тайёргарлигининг сифатини ошириш учун жаҳон андозаларига жавоб берувчи ахборот технологияларини таълим жараёнига жори этиш демакдир.

Фан-техника тараққиёти соҳасидаги изланишлар натижасида шундай хулосага келиш мумкинки, таълим тизимига компьютер технологияларини тўлақонли жорий этишнинг, зарурлиги қуйдагича асосланади:

-биринчидан, ўқув ва тарбия жараёнида ўқитишнинг аввалдан қўлланилиб келинган техник воситалари ёки дидактик материаллари билан компьютер техникасини таққослаганда, компьютернинг техник-операцион имкониятлари чексизлиги;

-иккинчидан, фан-техника тараққиётининг ривожланишида замонавий ахборот технологияларидан хабардор кадрлар тайёрлаш масаласи ҳал этувчи роль ўйнаши билан изоҳланади.

Кўпчилик татқиқотчиларнинг фикрича, компьютер техникаси таълим ва тарбия воситалари, шакли ва мазмунини сифатли ўзгартириб, қуйидаги имкониятлар яратади;

-ўқувчиларнинг индивидуал қобилиятларини юзага чиқариб ва ривожлантириб, уларнинг шахсий сифатлари билан мувофиқлаштиради;

-ўқувчиларда билиш қобилияти ва кам мукаммалikka интилишини шакллантиради;

-таълим ва тарбия методи, шакли ва мазмунини ҳар доим янгилаб туради.

Баъзи татқиқотчилар таълим жараёнида компьютерларнинг ролини шу қадар юкори баҳолайдики, ҳатто келажакда электрон машиналар ўқувчилар ўрнини тулиқ эгаллаб, уларнинг вазифаларини пухтароқ ва самаралироқ бажара олади деб ҳисоблайдилар.

Тўғри компьютер машғулотларини янада қизиқарли, ишончли ва самарали ўтишини таъминлаб, ўқувчиларни ундаги маълумотлар базасидан осонгина фойдаланиши ва ўзлаштириш учун кенг имконият яратади. Лекин, у ҳеч қачон ўқитувчи ўрнини боса олмайди. Компьютер ўқувчиларни мустақил равишда ўрганиш имканиятига эга бўлиб, ўқитувчига энг яхши замонвий ёрдамчи бўла олади. Шунингдек, бошқа техник воситаларига нисбатан компьютер ўзининг мослашувчанлиги, яни ўқитувчининг ҳар-хил методларни қўллаш мумкинлиги ва энг муҳими ўқувчининг индивидуал баҳолашда объектив

бўлиши билан ажиралиб туради. Ўз навбатида, компьютер ҳам ўқувчидан фарҳли ўларок, ўқувчиларни ҳар қандай шароитда объектив баҳолайди.

Ўқувчиларнинг ақлий фолиятини ривожлантириш кўп жихатдан таълим воситаларига боғлиқ. Лейкин, ўқув машғулотларнинг сифати ва ўқувчиларнинг билим олиш даражаси техникавий воситалар сони ва хилма-хиллиги билан эмас, балки уларни ўқув жараёнида дарс мавзусига тўла мос равишда аниқ мақсад бўйича синчиклаб танлаш ва ўқувчининг тушунтириши билан туғри мувофиқлаштира олиш даражаси билан белгиланади.

Восита-муайян ўқитиш методи ёки усуллардан муваффақиятли фойдаланиш учун зарур бўлган ёрдамчи ўқув материалдир. Таълим воситалари, асбоб-ускуналар лаборатория жиҳазлари, ахборот ва техник воситалар, кўрсатмали қуроллар, рамзий белгилар, дарслик, ўқув қуланмалари, радио, телевидение, компьютер ва ҳоказалардан иборат.

Бугунги кунда компьютер ҳам дидактик ҳам техник восита сифатида таълим жараёнига кириб келди. У ўзининг имконияти кенглиги қўлайлиги билан бошқа воситалардан ажралиб туради.

Компьютер графикаси-бу янги ахборат технологияларининг жадал ривожланиб бораётгани йўналишларидан бири ҳисобланиб, у автоматик лойиҳалаш тизимининг мазмунини ташкил этади. Замановий автоматик лойиҳалаш айлантириб гина колмай компьютер техникаси ўзининг маълумотлар базаси кенлиги ва объекларни моделлашининг самарали усуларидан фойдаланиш имконияти мавжудлиги билан ажралиб туради. Ахборат технологияларига асосланмаган муҳандислик таълимини замонавий деб бўлмайди, чунки муҳандислик фанларини ўқитишда янги ахборат технололгияларидан фойдаланиб бугунги куннинг ижтимоий-иқтисодий эҳтиёжи ҳисобланади.

Шунинг учун таълим тизимида ўқувчиларнинг компьютер графикасида билим ва малакаларини ошириш ва таълим самарадорлигига эришиш шу кунинг долзарб масалалардан бири бўлиб қолди.

Юқоридаги фикрлар асосида техник чизмачилик ўқув фанини ўқитишда компьютер графикасидан фойдаланишни икки усулда олиб бориш мумкин;

1. Ўқувчиларга маълум график билим ва кўникмага эга бўлгандан сунг гина компьютер графикасини ўрнатиш бунда ўқувчиларнинг компьютер графикаси элементларини осанлик билан ўзлаштириш эҳтимоли ошади.

Компьютер графикаси учун тегишлича ўқув соати ажратилиши ёки мустақил дарс ва тўғарак машғулатларидан компьютер графикасида фойдаланиб график топшириқлар бажаришни олга қуйиш талаб этилади.

2. Ўқув йили бошиданоқ компьютер графикаси элементлари таништириб, бутун фанни компьютер графикаси билан параллел равишда олиб бориш бунда ўқувчилар кўпироқ компьютер билан ишлашга қизқиб, чизмачилик асосларини ўрганиш иккинчи даражали болиши мумкин. Шунингдек, бутун фанни компьютер графикасидан фойдаланиб ўтиш учун ўқитувчи компьютер графикаси бўйича профессионал мутахасис бўлиши лозим.

REFERENCES

1. Рахимонов. И. “Чизма геометрия курси ва техникавий графикадан Тестлар” Т: Ўқувчи 1996.
2. Рихсибоев. Т Компьютер графикаси-Т:2006.
3. Арзиев А.С. Мадиярова Р.Р., Сарсенбаев Т.Т. Талабаларнинг мустақил таълимини чизма геометрия фанидан ташкил этиш технологияси. Journal of Universal Science Research/ 1(5). 1418-1422.
4. Рузиев. Э.И Научно-методические основа подготовки учителей графики в высших учебных заведениях; Дисс...док.пед.наук-Т:2005.
5. Муллахметов. Р Низамов. Ш Республика илмий-амалий мажумуни материаллари. 15-апрел 2015-й.